

ОСОБЛИВОСТІ ВИМАГАЮТЬ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ

Ірина ОЛІЙНИК

Проблеми фізичного виховання школярів з різними психофізичними особливостями зацікавили молодого науковця, викладача фізичного виховання Кременецького педагогічного коледжу, колишню випускницю факультету "Фізичне виховання" нашого ВНЗ Любов Левандовську. Свій фаховий інтерес вона втілила в дисертаційне дослідження "Диференціація фізичного виховання підлітків з урахуванням психофізичних особливостей", яке дозволило їй здобути науковий ступінь кандидата наук з фізичного виховання та спорту. Науковими пошуками дисертанта керувала доктор наук з фізичного виховання та спорту, завідувач кафедри теорії та методики фізичного виховання НУ водного господарства та природокористування, доцент Наталія Нестерчук. Захист дисертаційної роботи відбувся на засіданні спеціалізованої вченої ради Прикарпатського НУ ім. Василя Стефаника. Опонентами виступили доктор педагогічних наук, професор Харківського НПУ ім. Г.С.Сковороди Сергій Ермаков і кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент Кам'янець-Подільського НУ ім. Івана Огієнка Юрій Юришин.

Наша дослідниця виходить з того, що від рівня фізичної досконалості підростаючого покоління значною мірою залежить розбудова і розвиток українського суспільства на гуманістично-демократичних засадах, де, на жаль, спостерігається ряд негативних факторів. Насамперед це стосується психофізичного стану молоді і підлітків. Саме цей фактор обумовив вибір теми дисертаційної роботи, метою якої стала розробка, обґрунтування та перевірка ефективності програми диференційованого фізичного виховання підлітків з урахуванням психофізичних особливостей. На основі застосування теоретичних й емпіричних методів дослідження та проведення необхідних педагогічних спостережень і експериментів таку програму розроблено. Вона включає вивчення готовності дітей до навчальної діяльності, застосування

в системі уроків індивідуальних і групових завдань, передбачення труднощів, які можуть виникнути при засвоєнні нового матеріалу. З метою диференційованого фізичного виховання підлітків виокремлено їх психофізичні особливості: спількування на основі належного педагогічного такту; уникнення бурхливої реакції на зауваження, невмотивованості, безпідставності; прагнення до самоствердження; реакція дихальної системи на фізичне навантаження; рівень фізичної працездатності; відмінність підготовленості за статевими ознаками.

Упродовж 2010 – 2015 рр. дисертант здійснила комплекс необхідних досліджень, якими охопила 148 підлітків (70 дівчат і 78

могою проби Скібінські: незадовільний стан цієї системи показали 64% хлопців і 58% дівчат. В результаті проведення проби Руфф'є 29,5% хлопців і 28,6% дівчат продемонстрували низький рівень фізичної працездатності. Таку картину підтвердили і результати Гарвардського степ-тесту: нижчою від середньої фізичної працездатності охарактеризовані 56,4% хлопців і 47,1% дівчат. Все це говорить про необхідність підвищення рівня фізичного стану підлітків засобами фізичного виховання під час навчальної діяльності.

З огляду на це автор дисертаційного дослідження пропонує програму диференціації фізичного виховання підлітків, яка включає конкретні спеціалізовані елементи: зняття емоційної напруги, дозування фізичного навантаження з урахуванням особливостей фізичного розвитку, зміцнення м'язів живота і спини для забезпечення стабільності опорно-рухового апарату, вироблення навичок правильного дихання, зняття збудливості, нормалізацію настрою, розвиток ініціативи щодо занять фізичною культурою, активного залучення до самостійної діяльності. Дисертант пропонує послідовність здійснення заходів диференціації, характеризує її конкретні прийоми (обмеження кількості вправ і числа повторень, полегшення умов їх виконання, дотримання рекомендацій лікаря тощо). Застосування програми диференціації фізичного виховання підлітків в експериментальних групах дало змогу значно покращити реакцію дихальної системи на фізичне навантаження (41% хлопців показали середню, а 38% дівчат – високу реакцію); стан дихальної та серцево-судинної систем у підлітків цих груп за індексом Скібінські підвищився на 32,2 умовних одиниці. Таке ж зростання спостерігається за результатами Гарвардського степ-тесту.

Результати досліджень упроваджуються в навчальний процес Східноєвропейського НУ ім. Лесі Українки, НУ водного господарства і природокористування, Кременецької ОГПА ім. Тараса Шевченка та педагогічного коледжу.

хлопців). В першу чергу, всебічно вивчалося середовище розвитку дитини (сім'я, школа, позашкільні установи, вплив ЗМІ, жива комунікація з оточенням).

Значну увагу дисертант приділила вивченню фізичного стану підлітків, де застосувала низку сучасних методик. Так, за допомогою проби Серкіна вона виявила, що більшість підлітків мають слабку реакцію дихальної системи на фізичне навантаження (61% хлопців і 59% дівчат). Такими ж тривожними виявилися показники оцінки дихальної та серцево-судинної систем, отримані за допо-

Олена МОРОЗ

кандидат філософських наук

На базі Тернопільського НПУ ім. Володимира Гнатюка відбулася Всеукраїнська науково-практична конференція науковців, аспірантів і вчителів "Проблеми національно-патріотичного виховання: історичний та психолого-педагогічний аспекти", присвячена 125-й річниці з дня народження Патріарха УГКЦ Йосипа Сліпого. Співорганізаторами форуму виступили ТНПУ ім. Володимира Гнатюка, Тернопільський ОКІППО, Державний архів Тернопільської області, Тернопільський обласний краєзнавчий музей і ГО "Нове покоління Тернопільщини".

Фахівці науково-дослідницьких установ, викладачі ВНЗ і вчителі ЗОШ одинадцяти областей України досліджували п'ять проблемно-тематичних напрямів: "Патріарх Йосип Сліпий – приклад служіння народові", "Церква як чинник процесів національного відродження та ствердження державності України", "Україна на зламі тисячоліть: історичні та цивілізаційні виклики", "Психолого-педагогічні та методологічні аспекти викладання суспільних і морально-духовних дисциплін у навчальних закладах", "Актуальні проблеми теорії та методики викладання гуманітарних дисциплін".

Про Йосипа Сліпого як поборника української державності говорили тернопільські науковці Р.Брик, О.Городецька, Г.Зварич, Г.Лопатка, Т.Гицюк, М.Пастух, О.Петровський, О.Ковальчук і львів'янин О.Огірко. Діяльність Патріарха щодо створення і зміцнення патріархату УГКЦ висвітлювали Ю.Свідерський, Т.Дідух, Ю.Щербак, Е.Бистрицька (всі – з Тернополя). Краєзнавчий аспект тематики у своїх доповідях озвучили професори ТНПУ ім. Во-

лодимира Гнатюка М.Бармак ("Йосип Сліпий і Тернопільщина") та І.Зуляк ("Перебування Йосипа Сліпого у Маклаківському будинку інвалідів у серпні 1953 – червні 1958 рр."). До історичного контексту діяльності Патріарха звернулися науковець з Івано-Франківська М.Федунь і тернопільський фахівець У.Безпалько. Теоретичні питання аналізували тернополяни О.Петришина (концептуалізація віри І.Сліпим), О.Ятищук (етнополітика у творчості І.Сліпого), С.Морська (філософські аспекти творчості І.Сліпого) та киянин А.Святенко (національне питання у творчості Патріарха). У цьому ж напрямі працювала доктор історичних наук, доцент кафедри української філології та суспільних дисциплін нашої академії І.Скальська, котра доповіла про результати свого дослідження науково-педагогічної діяльності Йосипа Сліпого в 1926 – 1945 рр.

Розмова про церкву як чинник процесів національного відродження й утвердження державності України набула предметного за змістом і практичного за формами характеру. Науковці оцінювали соціально-політичну активність УПЦ КП та УГКЦ в сучасних умовах (М.Ревуцький, Тернопіль), ставлення ієрархів УГКЦ до міжнародних проблем (В.Кіцан, Тернопіль), роль церкви як сакральної спадщини (Л.Шиян, Вишнівець), значення життєдіяльності репресованого греко-католицького духовенства (С.Костюк, Тернопіль), єдність церкви і громадськості у вихованні молоді (Ю.Буган, Тернопіль). Особливу увагу приділено виховному потенціалу церкви як культурно-духовної інституції. Ішлося про національне виховання у спадщині Андрія Шептицького (О.Баріло, Київ), розумове виховання у працях Й.Сліпого (А.Вихрущ, Тернопіль), виховання

молоді на цінностях християнського вчення (Р.Яковишин, Тернопіль).

Загальноісторична та соціальна проблематика домінувала у виступах науковців, які працювали над темою "Україна на зламі тисячоліть: історичні та цивілізаційні виклики". Актуальне питання "Національне бачення вітчизняної історії та деякі тенденції сучасної української історіографії" підняв професор Львівського НУ фізичної культури О.Полянський. Доля українського народу в часи іноземного поневолення стала предметом дослідження фахівців з різних регіонів України: соціальні умови проживання населення Волинської губернії наприкінці XIX – початку XX століть (Н.Шкільнюк, Тернопіль), освітня політика царизму на Тернопільщині в роки Першої світової війни (О.Ревуцька, Тернопіль), регіональні землі як квазідержавне утворення (С.Щербина, Хмельницький), діяльність УГКЦ у сфері економічного життя (І.Янюк, Тернопіль), діяльність студентства Київського навчального округу в роки Першої світової війни (Р.Куцук, Київ), монастирські землі в умовах царського самодержавства (Б.Гринюк, Львів), охорона українськими музеями національної сакральної спадщини в роки панування Другої Речі Посполитої (О.Гаврилюк, Луцьк), парламентська діяльність українських діячів на підневільних територіях (А.Кліш, Тернопіль). Науковці Б.Бужак (Тернопіль), Р.Тригуба (Львів) і К.Трибулькевич (Миколаїв) висвітлювали проблеми національно-патріотичного виховання в умовах глобалізації.

Велика група науковців аналізувала

"Психолого-педагогічні та методологічні аспекти викладання суспільних і морально-духовних дисциплін у навчальних закладах". Методологічний контекст проблематики розглядали тернопільські фахівці В.Кавецький (готовність учителя до роботи в ЗОШ), Н.Морська (проблеми філософії освіти), М.Кондирєва (методика вшанування пам'яті видатних особистостей) та їх колега з Києва М.Фірсова (підготовка соціальних педагогів до інформаційної діяльності). Більшість виступаючих віддали перевагу виховній тематіці: національно-патріотичне виховання молоді (Р.Вдовиченко, Миколаїв; О.Дудіна, Житомир; О.Федоренко, Мелітополь; Н.Михальченко,

Миколаїв), виховання толерантності (О.Дрозд, Миколаїв), формування духовно-моральних цінностей (М.Коростіль, Тернопіль; О.Олексюк, Миколаїв; С.Петрова, Тернопільщина), сімейне виховання (О.Клочко, Суми). Окремі доповідачі обрали предметом аналізу "Актуальні проблеми теорії та методики викладання гуманітарних дисциплін". Тут йшлося про теорію взаємодії та освітні стандарти у навчанні (Н.Сафонова, Одеса), про використання християнських цінностей у процесі соціалізації молоді (А.Мисько, Тернопіль) і в посиленні патріотичних почуттів молоді людини (А.Коваль, Донецьчина).

ВІТАЄМО!

Успішно захистила дисертаційне дослідження на здобуття наукового ступеня кандидата наук

ЛЕВАНДОВСЬКА Любов Юріївна
кандидат наук з фізичного виховання та спорту

ВІЮВІЄСМ!

БОНДАРЕНКО Наталію Євгеніївну

Хай не засмучує душу зрадлива печаль,
Хай не торкнеться до серця мороз запізнаний.
Всього, що було, нехай же Вам буде не жаль.
Все, що ще буде, хай буде таким, як хотілось.
Друге цвітіння хай буде миліш і сильніш,
Друге горіння нехай спопелєє від щастя.
Справжнє і Вічне, яке не купити за гріш, –
Все нехай збудеться,
Все хай здійсниться і вдасться!
Ректорат, профком і редакція «Замку».

ДО ЮВІВІЄЮ ПАТРІАРХА